

Toiminta- kertomus 2012

TYÖVÄEN ARKISTO

Kansi: Kulutusosuuskuntien Keskusliiton juliste vuodelta 1957

Graafinen suunnittelu: Jarkko Hyppönen & Eevaliina Rusanen
Painatus: Painojussit Oy, Kerava 2013

Sisällysluettelo

3	Taustaa
4	Yleistä
6	Arkiston käyttö ja tutkijapalvelu
8	Arkistokokoelmien kartunta, järjestäminen ja luettelointi
11	Kansallinen digitaalinen kirjasto ja arkistoaineiston digitointi
13	Työväen muistitietotoimikunta
16	Audiovisuaaliset kokoelmat ja projektit
20	Yhteistyö
24	Näyttelytoiminta
25	Henkilökunta
30	Liitteet
35	Kuvaliite

Taustaa

Työväen Arkisto perustettiin kansainvälisen mallin mukaisesti poliittisen ja ammatillisen työväenliikkeen sekä ns. työväenky-symyksen keskusarkistoksi vuonna 1909. Se on Suomen vanhin kansanliikearkisto. Työväen Arkisto on saanut lakisääteistä valtionapua vuodesta 1975 alkaen. Laissa yksityisluontoisten arkis-tojen valtionavusta määritellään ne kriteerit, joiden puitteissa arkiston on toi-mittava. Valvovana viranomaisena toimii Kansallisarkisto.

Työväen Arkisto keräsi aina 1980-luvulle asti kirjoja, lehtiä ja erilaisia paino-tuotteita sekä esineistöä. Nykyisin Työväen Arkisto keskittyy vain arkistotoimin-taan. Kirjastotoiminnasta huolehtii Työväenliikkeen kirjasto ja museotoimin-nasta Työväenmuseo Werstas Tampereella.

Työväen Arkisto keskittyy sosialidemokraattisen työväenliikkeen ja sen ym-pärillä olevien järjestöjen ja henkilöiden, työväenliikkeen yritystoiminnan sekä ammattiyhdistysliikkeen aineiston keruuseen. Viime vuosina Työväen Arkisto on kansainvälisen kehityksen mukaisesti laajentanut toiminta-aluettaan sosiaa-li- ja yhteiskuntahistorian alueille ottamalla talteen esim. ensi kotien, kuluttaja-liikkeen ja seksuaalisten vähemmistöjen arkistoja. Yhteiskunnassa on runsaasti sellaista järjestöjen aineistoja, joista mikään olemassa oleva arkisto ei kanna vastuuta, mutta joita varten on tarpeetonta perustaa omaa arkistoa.

Yleistä

Vuosi 2012 oli kolmas, joka vietettiin uusissa toimitiloissa Helsingin Sörnäisissä. Toiminta uusissa tiloissa on vakiintunut ja asiakkaat ovat löytäneet tiensä arkiston uusiin tiloihin.

Arkiston työn painopisteinä kertomusvuonna olivat arkistojen järjestäminen, aineistojen digitointi sekä kotimainen että kansainvälinen yhteistyö.

Kertomusvuosi oli arkistolle kaikinpuolin työntäyteinen ja kiireinen. Taloudellisesti arkistolla meni edellisvuotta hieman paremmin ja niinpä tilinpäätöksestä muodostui voitollinen. Vuoden aikana saatiin yhteistyöprojektien ja muiden tahojen kautta taloudellista tukea Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT:lta, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL:lta, Kansan Sivistysrahastolta, Kustannus Oy Demarilta, Metallityöväen Liitolta, Osuuskunta Tradeka-yhtymältä, Palkansaajasäätiöltä, Palvelualojen ammattiliitto PAM:lta, Paperiliitolta, Puu- ja erityisalojen liitolta, Raideamattilaisten yhteisjärjestö JHL:lta, Rautatievirkamiesliitto RVL:tä, Suomen Ammattiliittojen keskusjärjestö SAK:lta, TEAM Teollisuusalojen ammattiliitolta, T-lehdistö Oy:ltä ja Työväenperinne-Arbetartradition ry:ltä (Opetus- kulttuuriministeriön kulttuuriperinnemääräraha).

**Kertomusvuosi
oli arkistolle
kaikinpuolin
työntäyteinen
ja kiireinen.**

Arkisto sai lisätyövoimaa määräaikaista projektija kesätyöntekijöistä, joiden työpanos oli mahdollinen nimenomaan taustayhteisöjen taloudellisen tuen avulla. Arkistossa työskennelleet harjoittelijat, joiden harjoitteluajat vaihtelivat yhdestä viikosta kolmeen kuu-
kauteen, tulivat eri oppilaitosten tai TE-toimistojen kautta. Kaikkiaan arkistossa työskenteli kertomusvuoden aikana kuusi määräaikaista projektityöntekijää, kolme kesäapulaista, kuusi harjoittelijaa ja neljä TET-harjoittelijaa.

Arkiston käyttö ja tutkijapalvelu

Tutkijakäyntien määrä pysytteli kertomusvuonna edellisen vuoden lukemissa, aivan lievää laskua oli edelleen havaittavissa. Kävijöitä vuonna 2012 oli 1 235 (2011: 1 261). Tiedonhakujen määrä laski 1 788:aan (2011: 1 899). Tiedonhakujen määrä oli kuitenkin edelleen selvästi korkeampi kuin vuonna 2009, joten voidaan olettaa että vähentyneiden kävijöiden määrä kompensoituu kasvaneella tiedonhakujen määrällä. Tutkijakäyntien väheneminen selittyy sillä, että osa tutkijoista on hyödyntänyt digitoituja asiakirja-aineistoja internetin välityksellä. Luetteloinnin tason koko ajan parannuttua, luetteloidun aineiston määrän lisääntyneenä ja luetteloiden selailtavuus internetissä ovat aiheuttaneet sen, että yhä harvemmin tutkijat tulevat ensimmäiseksi tiedustelemaan ja tilaamaan aineistoa paikanpäälle arkistoon, vaan keskustelut ja mahdolliset aineiston varaukset hoidetaan sähköpostin tai puhelimen välityksellä. Yleisesti ottaen arkiston käyttö on pysytellyt korkealla tasolla sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Työväen Arkistossa vieraili vuoden aikana 16 ryhmää, yhteensä 179 henkeä. Opiskelijaryhmien lisäksi arkiston toimintaan ja tiloihin kävi tutustumassa sukututkijaryhmiä ja muita historiasta kiinnostuneita. Ryhmäkäyntien opastuksesta vastasivat Marjaliisa Hentilä, Mikko Kosunen, Risto Reuna ja Ulla Tapiovaara-Harpp.

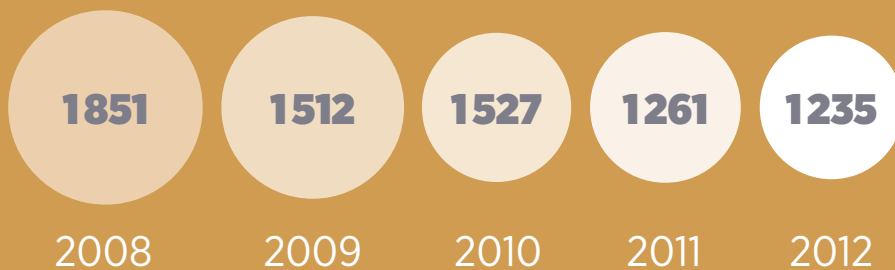
Työväen Arkiston aineistoa kaukolainattiin 16 kertaa, yhteensä 72 arkistoyksikköä. Edellisvuoteen verrattuna sekä kaukolainojen että niihin sisältyvien arkistoyksiköiden määrä laski. Kysytyimpiä olivat edelleenkin Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen, työväenyhdistysten ja ammattiyhdistysliikkeen aineistot, henkilöarkistot ja Vuoden 1918 kokoelma. Arkiston käyttäjäkunnassa ei tapahtunut muutosta vuoden aikana. Akateemiset tutkijat olivat edelleen suurin käyttäjäryhmä.

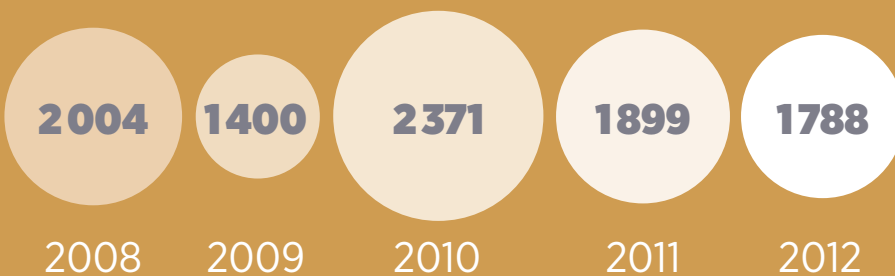
Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen, Sosialidemokraattisten Nuorisoliittojen ja Sosialidemokraattisten Naisliittojen painetut edustajakokouspöytäkirjojen pdf-versiot on saatu internet-jakeluun. SDP:n edustajakokouspöytäkirjat on digitoitu vuoteen 2005, nuorisoliittojen vuoteen 1973 ja naisliittojen vuoteen 1979 asti. Näiden lisäksi on digitoitu internet-jakelua varten SAK:n toimintakertomukset/vuosikirjat vuoteen 2007 asti. Näihin asiakirjoihin kohdistui vuoden 2012 loppuun mennessä yhteensä 5 646 latausta, joko tutkijasalin tietokoneella (886) tai internetissä (4 760 latausta). Edellisvuoteen verrattuna digitoitujen asiakirja-aineistojen lataukset nousivat 69 prosentilla.

Arkiston päivystyksen organisoinnista on vastannut toimistos sihteeri Tellu Laukkanen. Tutkijasalipalvelusta ja arkiston tilojen hoidosta on vastannut arkistomestari Kirsti Saarikoski.

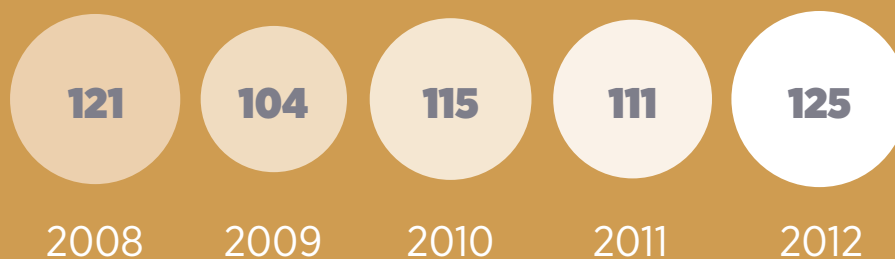
Työväen Arkisto oli yleisölle avoinna maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 10–16 sekä tiistaisin ja torstaisin klo 10–19. Heinäkuussa arkisto pidettiin kesälomien keskittämisen vuoksi suljettuna kolme viikkoa.

Tutkijakäynnit

Tiedustelut

Luovutukset

Arkistokokoelmien kartunta, järjestäminen ja luettelointi

Kertomusvuoden aikana arkisto vastaanotti 125 luovutusta (2011: 111). Suuria aineistosiirtoja saatiin mm. Metallityöväen Liitolta (suurin yksittäinen luovutus), Kansa-yhtiöiden konkurssipesiltä, Kotkan sos.dem. työväenyhdistykseltä, Seta ry:ltä, Suomen Sosialidemokraattiselta Puolueelta ja TEAM Teollisuusalojen ammattiliitolta. Henkilöarkistojen puolella vastaanotettiin mm. presidentti Tarja Halosen, tohtori Pekka Kuusen ja Jyrki Pietilän aineistoja sekä lisäluovutukset Jermu Laineen ja Ulf Sundqvistin arkistoihin.

Uutta arkistoaineistoa vastaanotettiin erityisaineistot mukaanlukien runsaat 551 hyllymetriä, josta kartuntaa poistojen jälkeen oli 450 hyllymetriä.

Vuoden lopussa varsinaista arkistoaineistoa oli 6 850 hyllymetriä. Lisäksi sanomalehtisidoksia ym. aineistoa oli runsaat 300 hyllymetriä, kuva-arkistoa, juliste-, äänite- ja videokokoelmia oli yhteensä yli 400 hyllymetriä sekä käsikirjastoa n. 50 hyllymetriä.

Kertomusvuoden aikana arkistojen järjestäminen ja luettelointi tietokantaan jatkui. Kaiken kaikkiaan uusia tai muutettuja luetteloita tehtiin 694 arkistonmuodostajasta. Järjestämistyö kohdistui mm. SDP:n kansainväliseen aineistoon ja piiriorganisaatioihin, SAK:n, Metallityöväen Liiton, osuustoimintaliikkeen (KK:n ja OTK:n vanha aineisto), Posti- ja Logistiikka-alan Unionin, Rautatieläisten Liiton ammattiosastojen, Rautatievirkamiesliiton ja Seta ry:n sekä henkilöarkistojen puolella lähinnä Jermu Laineen ja Ulf Sundqvistin aineistoihin. Kaikkiaan arkistoaineistoa järjestettiin 399 hyllymetriä.

Työväen Arkistossa oli vuoden 2012 lopussa saatu luetteloitua yhteensä 10 182 arkistonmuodostajaa. Järjestämis- ja luettelointityön yhteydessä arkistonmuodostajia myös poistuu, koska sama arkistonmuodostaja on saattanut toimia useilla eri nimillä historiansa aikana. Arkistojen järjestämistyön organisoinnis-

**Tason nostaminen
on vaatinut
runsaasti
tutkimustyötä,
mutta vastaavasti
siitä on erittäin
suurta hyötyä
tutkijoille.**

ta vastasivat henkilöarkistojen osalta Marjaliisa Hentilä, osuustoimintaliikkeen osalta Ulla Tapiovaara-Harpp ja Hanna Jäntti sekä puolueen ja ammattiliittojen aineistojen osalta Mikko Kosunen. SAK:n aineistosta vastasivat Pekka Kalliokoski ja Henrik Lyra. Edellä mainittujen lisäksi arkistoaineistoja järjestivät Joonas Jämsä, Timo Nordlund, Iris Olavinen, Pete Pesonen, Riikka Taavetti ja Timo Tigerstedt (Työväen muistitietotoimikunnan puolella). Aineistojen inventointi- ja

siirtotöissä käytettiin hyväksi kesätyöntekijöiden ja TET-harjoittelijoiden työpanosta.

Arkistoluetteloissa on panostettu kuvailuun. Suurten arkistojen osalta voidaan arkistoluettelossa antaa tietoja mm. järjestön sukupuusta ja historiasta. Tason nostaminen on vaatinut runsaasti tutkimustyötä, mutta vastaavasti siitä on erittäin suurta hyötyä tutkijoille. Kuvailutyöstä ovat Veikko Rytkösen ohella vastanneet arkistoja järjestäneet työntekijät.

Marjaliisa Hentilä on kertomusvuoden aikana valmistellut elämänkertaa Matti Paasivuoresta, joka pitkälti perustuu Työväen Arkistossa olevaan Paasivuoren sukuarkistoon. Kirjoitustyön takia Hentilä oli alkuvuodesta kolme kuukautta virkavapaalla.

Arkisto on siirtymässä vuoden 2013 aikana uuteen luettelointi- ja kuvailujärjestelmään, YKSA:an (Yleinen kansalaisyhteiskunnan sähköinen arkisto), joka mahdollistaa digitoitujen objektien liittämisen luetteloiden yhteyteen. Lisäksi YKSA sallii Työväen Arkiston taustayhtisöille mahdollisuuden luoda järjestelmään omat tilit ja sitä kautta luetteloita omat arkistoaineistonsa suoraan Työväen Arkiston näkymään.

Kansallinen digitaalinen kirjasto ja arkistoaineiston digitointi

Vuoden 2007 lopulla Työväen Arkistossa aloitettiin painettujen asiakirjojen digitointi. Varsinainen asiakirja-aineiston digitointi pääsi kuitenkin vauhtiin vasta vuonna 2009, kun Yksityiset keskusarkistot ry sai hankkeeseen projektirahoitusta vuosille 2009 ja 2010 opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Projektissa digitoitiin aineistoja, jotka asetetaan tutkijoiden käyttöön arkistojen omien tiedonhallintajärjestelmien ja tulevaisuudessa Kansallisen digitaalisen kirjaston (KDK) yhteisen portaalin kautta.

Vuonna 2012 Työväen Arkistossa digitoitiin arkistoaineistoa omana työnä kaikkiaan 3 900 sivua, eli selvästi vähemmän kuin edellisvuonna. Tämä johtui siitä, että arkistossa keskityttiin pääasiassa aineistojen järjestämiseen ja luettelointiin eikä itse digitointiin juurikaan ollut resursseja. Työtä kului jo digitoitujen aineistojen metatietojen täydentämiseen, yhtenäistämiseen ja tarkistamiseen. Kaikista digitoiduista aineistoista tehtiin sähköiseen katseluun ja jakeluun sopivat pdf-tiedostot. Asiakirja-aineiston digitointi- ja metatietotyötä tekivät Joonas Jämsä ja Timo Tigerstedt.

Lisäksi digitoitiin omana työnä jonkin verran ääninauhoja ja videoita, yhteensä 212,5 tuntia. Digitoinnista vastasivat Ville-Veikko Jylhämäki ja Timo Tigerstedt.

Digitoidun aineiston tarjoaminen tutkijoille internetissä ei ole ongelmatonta, sillä esim. henkilötieto- ja tekijänoikeuslait asettavat omat rajoituksensa niiden esittämiselle. Ei-julkisen aineiston tutkiminen on mahdollista entiseen tapaan asianomaisessa arkistossa, nyt vain pdf-asiakirjana originaalin asemasta.

Kansallisen digitaalisen kirjaston (KDK) ensimmäinen pilottivaihe päättyi jo syksyllä 2010. Palvelun toisen pilottivaiheen piti käynnistyä kesän 2011 korvilla, mutta se lykkääntyi vuoden 2013 puolelle. Työväen Arkisto on ilmoittautunut mukaan KDK:n toiseen pilottivaiheeseen, paitsi osana Akseli-konsortiota (ks. Valokuvakokoelmat), myös itsenäisenä toimijana. KDK:n verkkopalvelun asiakasliittymän kautta kaikkien muistiorganisaatioiden aineistojen haku tulee mahdolliseksi yhdestä paikasta, yhdellä haulla.

Työväen Arkisto on tiiviisti mukana Kansallisarkiston johdolla kokoontuvassa arkistosektorin yhteistyöverkostossa, joka tekee yhteistyötä KDK:n ja arkistojen hakemistohankkeen AHAA:n tiimoilta. Yhteistyöverkostossa arkiston edustajana on ollut Petri Tanskanen.

AHAA-hankkeessa luodaan arkistojen yhteinen hakemistopalvelu, joka kattaa erityyppisen aineiston kuvailutiedot. Aineistot voivat olla sekä perinteisiä että digitaalisia. Hakemistopalvelu toimii Kansallisen digitaalisen kirjaston taustajärjestelmänä ja se hyödyntää KDK:n tarjoamia palveluja. Hankkeessa ovat mukana arkistolaitos, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, CSC – Tieteen Tietotekniikan Keskus Oy, Porvarillisen Työn Arkisto, Keskustan ja maaseudun arkisto sekä Svenska centralarkivet. Hanketta rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö.

Hakemistopalvelun avulla voidaan kuvata, luetteloida ja hallinnoida arkistoaineiston kuvailu- ja luettelointitietoja. Palvelun avulla voidaan korvata päällekkäisiä kuvailevan metatiedon hallintajärjestelmiä eri organisaatioissa. Valmiin palvelun käyttäjiksi voivat liittyä muutkin kuin hankkeeseen osallistuvat arkistot. Palvelun tarvemäärittäminen on laadittu kevään 2012 aikana. Palvelun suunnittelu jatkuu vuoden 2013 keväälle, ja sen toteutus sekä käyttöönotto ajoittuvat vuosille 2013–2014.

Työväen muistitieto-toimikunta

Kertomusvuoden lopulla käynnistettiin yhteistyöhankkeena STS-killan kanssa, Palkansajasäätiön tuella, haastattelut Helsingin Työväen Säästöpankin (myöh. STS-Pankin) palveluksessa olleiden pankkitoimihenkilöiden asiakastyömuistelmista. Keruusarja kohdistuu 1940-luvulta alkaen eri vuosikymmenillä palveluksessa olleiden, pääasiassa naispuolisten, pankkitoimihenkilöiden asiakastyökokemuksiin sekä työn ja perhe-elämän yhteensovittamiseen.

Vuoden aikana järjestettiin, tallennettiin ja sidottiin tutkimuskäyttöön puolet maisteri Johan Koiviston 1970-luvulla tekemistä 198 metallityöntekijöiden haastatteluista. Yleisenä huomiona oli tasaisena jatkunut mielenkiinto vuoden 1918 sisällissodan muistitietoon ja kasvava kysyntä 1950–60-lukuja kuvaavia keräelmiä kohtaan.

Vuoden aikana toimikunta vastaanotti Karjalan retkeilijät ry:n perinnetyöryhmän Ukonjoen kämppekodin käyttäjistä tehdyt 25 metsä- ja uittotyöläisten haastattelua sekä runsaat 300 liuskaa liiteaineistoa. Toimikunta toimitti yhdistykselle muistelijoilta luovutetut kunniakirjat. Toinen huomattava luovutus käsittelee Tero Tuomiston toimikunnalle jättämät 65 henkilö- ja kokousäänitettä.

Kertynyttä ja saapunutta muistelma-aineistoa järjestettiin 155 keräelmää, yhteensä 4 136 sivua, joukossa satakunta metallityöntekijähaastattelua. Lomakeruu kokonaisuudessaan ja muu kertomusvuoden aikana järjestetty aineisto, yhteensä 33 kansiota, sidotettiin muistitietoniteiksi, joita toimikunnan kokoelmissa oli kertomusvuoden lopussa 418. Digitaalisessa muodossa tutkijoiden käytettäväksi valmistui 179 muistitietokeräelmää ja digitoituja äänitteitä 171 tuntia.

Timo Tigerstedt valvoi muistitietoaineiston litterointityötä, järjesti ja digitoi kertynyttä aineistoa sekä vei muistitietokeräelmien sisältökuvauksia Työväen Arkiston hakujärjestelmään. Tigerstedt toimi muistitietohankkeiden teknisenä

avustajana tallentamalla videolle ja äänittämällä haastatteluja. Lisäksi hän avusti toimikunnan sihteeriä muistitietoaineistoon liittyvissä tietopalvelutehtävissä.

Työharjoittelija Kirsti Liimatta litteroi kahden kuukauden ajan toimikunnan kokoelmissa olevaa muistitietoaineistoa, mm. Työväen Sivistysliiton historia-haastatteluja.

Muistitiedon käyttö ja opastus

Hakujärjestelmän uusimisen ansiosta muistitiedon käyttö ja saatavuus tutkimuslähteenä on parantunut vuosi vuodelta. Se on lisännyt palvelutarvetta ja vaatimuksia resurssien uudelleenjärjestelystä. Muistitietoon kohdistuvien tavanomaisten tiedonhakujen lisäksi muistitiedon sihteerin Risto Reunan kanssa haluttiin keskustella lähemmin ja syvemmin muistitietolähteistä. Muistitietoa käytettiin opinnäytteisiin, paikallis- ja sukuhistorioihin sekä näytelmäkäsikirjoituksen laatimiseen ”Neuvostoliitto”-näytelmää varten, jonka ensi-ilta oli 9.11. Willensaunassa.

Etholén-suvun edustajat ym. perustivat kunnanvaltuutettua, puusepäntekijä Oskari Päiväsaloa (1884–1918) koskevan perinneseuran Hollolan kirkolla 10.5. pidetyssä perustamistilaisuudessa, jossa Risto Reuna alusti Lahden seudun puusepänteollisuuden kehityspiirteistä. Syksyllä seura käynnisti Hollolan puusepänteollisuuden varhaisvaiheita ja Vesalan Höyrypuusepäntehdas Oy:tä koskevan historian kirjoitushankkeen. Historian kirjoittajaksi valittiin FM Jouni Eerola ja historiatoimikunnan puheenjohtajaksi Risto Reuna.

Kokoelmista tehtiin asiakastilauksia 380, joista 7 kaukolainana. Muistitietoa tiedusteltiin puhelimesta 43 kertaa ja sähköpostilla 62 kertaa. Henkilökohtaista asiakasohjausta annettiin 38 kertaa. Risto Reuna opasti ja esitteli toimikunnan kokoelmien käyttöä ja sisältöä viidelle opiskelija- ja veteraaniryhmälle, yhteensä 71 kuulijalle.

Työväentutkimus 2012 -vuosikirjassa ilmestyi tutkimusselvitys ja tulokset Lomakeruusta. Toimikunnan jäseniä informoitiin sähköpostitse keruutoiminnasta.

Haastattelut

Sihteeri haastatteli vuoden aikana seuraavia henkilöitä:

Sulo Maanonen (s. 1929), Perämeren rannikkoaluun tehdaslaitosten ammatillisen järjestäytymisen 1960–1970-lukujen nousukaudesta

Hilkka Väilä (s. 1929), yhteishaastattelu Veijo Himasen kanssa pankkityön muutoksesta 1940-luvulta 1990-luvulle

Audiovisuaaliset kokoelmat ja projektit

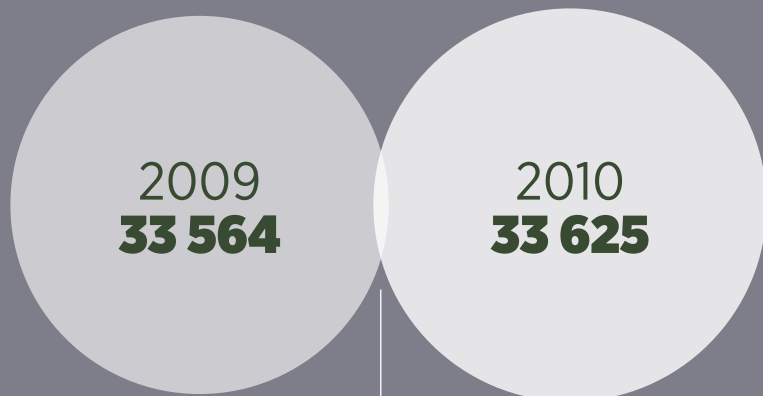
Kuvakokoelmat ja Arjenhistoria.fi

Vuoden 2011 helmikuussa julkistettiin virallisesti Työväenmuseo Werstaan, Helsingin Yliopistomuseon, Kansan Arkiston, Päivälehden museon, Suomen Kultamuseon, Suomen Siirtolaisuusmuseon, Sähkötöiden museo Elektran, Tekniikan museo ja Työväen Arkiston yhteinen tietojärjestelmä Akseli ja sen asiakasportaali Arjenhistoria.fi. Kertomusvuonna Akseli-konsortion jäseneksi liittyi Päivälehden museo. Tietojärjestelmään on konvertoitu em. organisaatioiden digitaaliset kuva- ja julistekokoelmat ja museoiden osalta luonnollisesti myös esinekuvat. Kuvat ovat internetissä asiakkaiden selattavissa asiakasportaalin kautta osoitteessa www.arjenhistoria.fi.

Luettelointikäytännöt on uudessa tietojärjestelmässä yhtenäistetty. Uusi tietojärjestelmä on avoimeen koodiin perustuva E-kuva-ohjelmisto, sama joka alunperin on ollut käytössä Metsä museo Lustossa, ja sillä on yhteensopivuus Kansallisen Digitaalisen Kirjaston (KDK) ja eurooppalaisessa mittakaavassa European kanssa.

Akseli-konsortio pitää vuosittain yhteisiä neuvottelupäiviä ja kerran vuodessa Akseli-konsortion jäsenet osallistuvat valtakunnallisiin E-kuvapäiviin, jotka tällä kertaa järjestettiin Keravan museossa. Tilaisuuteen osallistuivat arkistosta Petri Tanskanen ja Jani Kaunismäki.

Vuonna 2012 arkiston valokuvakokoelmiin tehtiin 124 tiedustelua (2011: 132). Tilausten perusteella asiakkaille toimitettiin 945 valokuvajäljennettä (2011: 843), joista 860 oli korkearesoluutio- (2011: 636) ja 85 matalaresoluutiokopioita (2011: 207). Koska valokuvat olivat nyt selattavissa Arjenhistoria.fi-verkkosivuston kautta, arkistosta asiakkaille suoraan lopullista kuvavalintaa varten toimitetta-

Kasvu **61**

Digitaalisen kuva-arkiston kasvu (digitaalisen kuva-arkiston kuvien määrä)

Aineisto **7 600**

Kapasiteetti **15 000**

Kaikki aineisto yhteensä (hyllymetreinä)

vien selauskuvien määrä on pudonnut jyrkästi. Kuvakokoelmiin tehdyistä 124 tiedustelusta 50 (40 %) tehtiin Arjenhistoria-portaalin kautta. Asiakkaille toimitetuista 860 korkearesoluutiokuvasta 144 (17 %) oli Arjenhistoria-sivuston kautta tilattuja. Työväen Arkiston valokuva-kokoelmien hoidosta, järjestämisestä ja asiakaspalvelusta vastasi Jani Kaunismäki.

Valokuvia arkistolle vuonna 2012 luovuttivat seuraavat tahot: Eteenpäin Oy (Viikko Eteenpäin), presidentti Tarja Halonen, Kansa-yhtiöiden konkurssipesät, Karjalan Retkeilijät ry, Kotien Puolesta Keskusliitto, Kotkan Sos.dem. Työväenyhdistys, Hannu Kuukkanen, Käpylän Sosialidemokraatit, Lahden Sos.Dem. Kun-

Kuvakokoelmiin tehdyistä tiedustelusta 40 % tehtiin Arjenhistoria- portaalin kautta.

nallisjärjestö, Jermu Laine, Anna-Liisa Lampinen, Kirsti Lumiala, Metallityöväen Liitto ry, Mikkelin Työväenlehti Oy (Viikko Vapaus), Pohjois-Suomen Sanomalehti Oy (Pohjolan Työ), Helinä Pousi, Rautatievirkamiesliitto, Marja Ryhänen, Savonlinnan työväenyhdistys, Sinikka Salonen-Saxen, Seta ry, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, Kaarina Söderström, Aarno Tahvanainen, Eeva Tuominen/Valtakunnallinen työväentalomuseo ja Tero Tuomisto.

Työväen Arkiston valokuvien kokonaismäärän arvioitiin kasvaneen vuoden 2012 aikana n. 100 000 valokuvalla. Kertomusvuoden loppuun mennessä arkiston valokuvakokoelmat käsittivät arviolta noin miljoona valokuvaa, diapositiivia tai negatiivia.

Valokuva-aineistoja digitoivat Laura Ekholm (Suomen Sosialidemokraatti), Joonas Jämsä (Suomen Sosialidemokraatti, Viestintäalan ammattiliitto), Sofia Järvinen (entisen Ammattiyhdistysarkiston lakkokuvia), Jani Kaunismäki ja Sini Seppälä-Vanhala (Suomen Sosialidemokraatti). Iris Olavinen työskenteli kahden kuukauden ajan Työväenperinne ry:n kuvaprojektissa digitoiden ja luetteloiden jonkin verran Työmiehen ja Suomen Sosialidemokraatin valokuvia sekä tarkistamalla ja täydentämällä Akseli-tietokantaan syötettyjä metatietoja. Kaikkiaan valokuvia digitoitiin kertomusvuonna tietokantaan 686 kappaletta. Tämä kertoo siitä, että valtaosa valokuvatyöstä keskittyi varsinaisen digitoinnin sijasta asiakaspalveluun ja Akselin metatietojen tarkistus- ja korjaustyöhön.

Työelämän tutustumisharjoittelussa olleita koululaisia käytettiin inventoimaan ja järjestämään valokuvakokoelmia. Heidän työnohjauksestaan, opastamisestaan ja avustamisestaan vastasi Jani Kaunismäki. Hän myös konsultoi asiakkaita ja sidosryhmiä valokuva-asioissa.

Digitaalisen kuva-arkiston kuvien määrä vuonna 2012 oli 33 626. Edelliseen toimintavuoteen verrattuna digitoitujen valokuvien (2011: 34 884, 2010: 33 564) määrä on pienempi eikä enää suoraan verrannollinen edellisvuosiin. Tämä johtuu siitä, että kuvien määrässä ei ole enää otettu lukuun niitä julisteita, joista digitaalinen kuva on olemassa, mutta joita ei ole luetteloitu ja liitetty erityiseen julistetietokantaan sellaisen puuttuessa, vaan joita on säilytetty serverillä ns. puskuriaarkistossa. Julisteiden osalta tilanne on nyt kuitenkin muuttunut Akseli-tieto-

kannan myötä. Suurin osa vuosien varrella riittämättömällä tasolla digitoiduista julistekuvista tullaan kuvaamaan uudelleen ja luetteloimaan Akseli-tietokannan Esine-osioon.

Äänitteiden ja videoiden digitointi

Työväen Arkistossa itsenäisesti jo vuonna 2005 aloitettua äänitteiden ja vuonna 2006 aloitettua videoiden digitointia jatkettiin vuonna 2012 jonkin verran omalla työnä ilman erillisrahoitusta.

Timo Tigerstedt digitoi Työväen muistitietotoimikunnan äänitteitä 106 nauhaa, yhteensä 171 tuntia. Digitoituja äänitteitä oli kertomusvuoden lopussa 2 523 nauhaa (2011: 2 417) eli yhteensä runsaat 3 029,5 tuntia (2011: 2 858,5 h).

Ville-Veikko Jylhämäki digitoi videoita 74 nauhaa, yhteensä 41,5 tuntia. Lisäksi kaksi Betamax-nauhaa digitoitiin Suomen Jazz ja Pop Arkistossa. Digitoituja videoita oli kertomusvuoden lopussa yhteensä 1 419 nauhaa (2011: 1 343), yhteensä 915 tuntia (2011: 873,5 h).

Digitoidun äänite- ja videoaineiston varmuuskopiot ovat internetin välityksellä tallennetut Mikkelin Ammattikorkeakoulun koneille pitkäaikaissäilytykseen. Työväen Arkiston osalta äänitteiden digitointia ovat koordinoineet Veikko Rytkönen ja Risto Reuna.

Yhteistyö

Kotimainen yhteistyö

Kotimaisessa yhteistyössä on tärkeässä asemassa ollut yksityisarkistojen ja erityisesti 80-prosenttisten valtionapuarkistojen tiivis yhteistyö. Vuonna 1999 perustettu Yksityiset keskusarkistot – De privata centralarkiven ry on toiminut tämän yhteistyön koordinaattorina. Yhteistyön tärkeimmät tulokset ovat olleet yhteisen arkistorekisterin ja yhteisen kuva-arkistotietokannan aikaansaaminen sekä yhteistyö äänitteiden ja asiakirja-aineistojen digitointiprojekteissa. Yksityisarkistojen arkistorekisterissä oli vuoden 2012 lopussa n. 27 000 arkistonmuodostajaa.

Työväen Arkiston johtaja Petri Tanskanen valittiin toukokuussa 2012 uudelleen Yksityiset keskusarkistot ry:n puheenjohtajaksi seuraavaksi yksivuotiskaudeksi. Kertomusvuonna yhdistys esitteli jäsenarkistojensa toimintaa lokakuussa Vantaan seudun sukututkijoiden järjestämässä ”Kuulutko sukuuni” -tapahtumassa ja marraskuussa Arkistojen päivään liittyen Helsingin yliopiston pääraennuksessa.

Huhtikuun alkupäivinä opetusministeri Jukka Gustafsson vieraili Työväen Arkistossa. Tapaamisessa, joka oli luonteeltaan epävirallinen, esiteltiin arkiston toimintaa ja tiloja sekä keskusteltiin tulevaisuuden näkymistä.

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen 43. puoluekokous järjestettiin 24.–26.5. Marina Congress Centerissä Helsingin Katajanokalla. Työväen Arkistolla oli kokouspaikalla oma infopisteensä yhdessä Kansan Sivistysrahaston kanssa. Paikalla olivat arkiston toimintaa kokousedustajille esittelemässä vaihtuvien vuoroin Marjaliisa Hentilä, Jani Kaunismäki, Mikko Kosunen, Tellu Laukkanen, Pete Pesonen, Veikko Rytönen, Petri Tanskanen ja Timo Tigerstedt. Tigerstedt työskenteli puoluekokouksessa vapaaehtoisena auttaen kokousedustajia tietotekniikkaan liittyvissä asioissa. Tanskanen oli kutsuttu kokoukseen seuraajan ominaisuudessa.

Arkistojen päivän toimikunnassa jatkoi Työväen Arkiston edustajana Petri Tanskanen. Pohjoismaista Arkistojen päivää vietetään perinteisesti marraskuun toisena lauantaina. Kertomusvuonna Arkistojen päivän teema oli ”Muoto”. Teeman tavoitteena oli tuoda esille arkistojen, aineistojen, käytön ja palveluiden monenlaisia muotoja sekä sitä, että arkistot ovat organisaatioina erilaisia sekä aineistoiltaan, käytettävyydeltään ja sisällöiltään vaihtelevia. Arkistot ja niiden palvelut ovat avoimia ja niitä tehdään yhteistyössä. Teemalla haluttiin korostaa arkistoissa havaittavan muodon moninaisuutta sekä huomioida Helsingin designpääkaupunkivuosi 2012.

Arkistojen päivän teeman liittyen pidettiin Tieteiden talolla Helsingissä 9.11. Arkistoyhdistyksen syysseminaari. Sen yhteydessä Arkistojen päivän toimikunta palkitsi vuoden arkistotekona erikoistutkija Jukka Kukkosen elämäntyön valokuvahistorian ja kuva-arkistotyön parissa. Toimikunta jakoi lisäksi kaksi kunniamainintaa. Ensimmäisen vastaanotti dosentti Tuula Juvonen toiminnasta sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen historian tallentamisen ja näkyväksi tekemisen puolesta. Dosentti Tuula Juvosen aktiivisuuden ansiosta tätä aihealuetta on systemaattisesti tallennettu ja tuotu esille vuodesta 2002 lähtien Juvosen, työväenmuseo Werstaan ja Työväen Arkiston yhteistyönä. Toisen kunniamaininnan sai filosofian lisensiaatti Harry Halén tutkimukseen perustuvasta, pitkäjänteisestä arkistoaineistojen sisältötietojen jakamisesta Unholan Aitta-sarjajulkaisun muodossa.

Työväen Arkisto osallistui jo kolmantena vuonna peräkkäin Kallion kaupunginosan kulttuuritapahtumiin. Kallion kulttuuriviikot järjestetään aina keväällä ja syksyllä. Kevään tapahtuma ”Kallio kukkii” pidettiin 14.5. ja syksyllä ”Kallio kipinöi” 16.11. Osallistumisen tarkoitus on ollut tehdä arkiston uutta sijaintia ja tiloja tutuksi lähiseudun asukkaille. Tiedotusta on hoidettu kaupunginosalehtien ja niiden kulttuurikalenterien välityksellä. Arkistossa näytettiin dokumenttielokuvia ja kaupunginosan historiaan liittyviä valokuvia sekä järjestettiin yleisöesitelyjä arkiston tiloihin ja kokoelmiin.

Syksyllä ”Kallio kipinöi” -tapahtuma yhdistettiin Pohjoismaisen arkistojen päivän viettoon. Arkistojen päivän teemaa kuvasi mainiosti Arkistojen päivän kortti, jonka design -valaisimia esittelevä kuva-aihe vuodelta 1957 oli peräisin Kulutusosuuskuntien Keskusliiton kokoelmasta Työväen Arkistosta. Arkistojen päivän tilaisuudessa muun ohjelman lisäksi Seppo-Heikki Salonen piti esitelmän Erkki Raatikaisesta. Esitelmä veti arkiston neuvotteluhuoneen täyteen kuulijoita, mutta muuten arkistojen päivän vierailijamäärä jäi suhteellisen vaatimattomaksi.

Työväen arkisto julkaisi yhdessä Kansan Arkiston, Työväenliikkeen kirjaston, Työväenmuseo Werstaan, Lenin-museon ja Työväen Historian ja Perinteen Tutkimuksen Seuran kanssa Työväentutkimus-vuosikirjaa. Arkiston edustajana vuosikirjan toimituskunnassa oli Mikko Kosunen. Vuosikirjaan antoivat kirjallisen panoksensa Marjaliisa Hentilä, Mikko Kosunen, Timo Nordlund, Pete Pesonen, Risto Reuna, Riikka Taavetti ja Petri Tanskanen.

Työväen Arkistosta Marjaliisa Hentilä on tehnyt yhteistyötä yhdessä Kalevi Sorsa Säätiön ja Työväenliikkeen kirjaston kanssa vuosittain järjestettävän ”Hetki Kalevi Sorsalle” -tapahtuman parissa.

Työväen Arkiston työntekijät ovat vuoden aikana aktiivisesti osallistuneet erilaisiin kokouksiin ja työryhmiin, joiden tarkoituksena on kehittää arkistojen yhteistä hakemistopalvelua AHAA:ta ja Kansallista digitaalista kirjastoa.

Arkistojen niukkojen resurssien lisäämiseksi on toimittu hyvässä yhteistyössä useiden ammattiliittojen, työvoimatoimistojen ja Lapinjärven siviilipalvelukeskuksen kanssa.

Pohjoismainen ja kansainvälinen yhteistyö

Petri Tanskanen ja Mikko Kosunen vierailivat marraskuun alussa Ruotsin työväenliikkeen arkiston ja kirjaston 110-vuotisjuhlassa, jonka yhteydessä vietettiin myös uusien tilojen avajaisia. Tilat sijaitsevat Flemingsbergissä Huddingessa

lounaaseen Tukholman keskustasta. Paikalle oli kokoontunut satamäärin juhla-yleisöä nauttimaan vaihtelevasta ohjelmasta ja tutustumaan uusiin tiloihin.

Marraskuun puolivälissä Norjan työväenliikkeen arkiston ja kirjaston johtaja Frank Meyer vieraili kahden päivän ajan Suomessa tutustuen Työväen Arkistoon ja samalla Työväenliikkeen kirjaston sekä Kansan Arkiston toimintaan ja tiloihin.

IALHI:n (International Association of Labour History Institutions) puitteissa Työväen Arkisto on osallistunut erityiseen HOPE (Heritage of the People's Europe) -projektiin, joka on EU-rahoitteinen ja tähtää hankkeeseen osallistuvien arkistojen digitoitujen aineistojen (dokumentit, valokuvat, videot, äänitteet) metadatan yhtenäistämiseen ja tiedostojen konvertoimiseen yhteiseen portaaliiin, jolla on yhteensopivuus Europeanaan. Projekti on kolmivuotinen hanke, joka päättyy keväällä 2013 ja johon Työväen Arkisto on sitoutunut yhteensä yhden henkilötötyvuoden panoksella ja 20 prosentin omavastuuosuudella.

Kertomusvuoden aikana niin Työväen Arkistossa kuin muissakin hankkeeseen osallistuvissa organisaatioissa työskenneltiin kiivaasti digitoitujen arkistomateriaalien mappaukseen ja rajapintojen luomiseen liittyvien kysymysten parissa ja aineistojen haravoinnin valmistelutyössä. Päävastuun tästä työstä on kantanut Pekka Kalliokoski.

Vuoden aikana pidettiin neljä projektin eri osa-alueisiin liittyvää työkokousta: tammikuussa Ghentissä, maaliskuussa Pariisissa, syyskuussa Lissabonissa ja joulukuussa Bonnissa. Arkiston edustajina tapaamisissa ovat toimineet Pekka Kalliokoski ja Petri Tanskanen.

IALHI:n 43. vuosikokous järjestettiin syyskuun 19.–22. päivinä Fundação Mário Soaresin tiloissa Lissabonissa. Kokouksen pääaiheita olivat varsinaisen vuosikokousasioiden lisäksi yhteinen HOPE-projekti sekä jäsenjärjestöjen omat digitointi-projektit. Viimeisenä kokouspäivänä esiteltiin portugalilaisen työväenhistorian tutkimuksen tilaa sekä menossa olevia paikallisia tutkimusprojekteja. Varsinaisen kokouksen lisäksi osallistujat pääsivät tutustumaan Lissabonin kaupungintaloon sekä Sähkömuseoon.

Edellisenä vuonna järjestön koordinaatiokomiteaan valittu Petri Tanskanen osallistui myös koordinaatiokomitean kokoukseen sekä HOPE-projektin tapaanmiseen, jotka pidettiin ennen varsinaisen kokouksen alkua. HOPE-kokouksessa käsiteltiin digitoitujen aineistojen toimitusaikatauluja Europeanaan.

Suomesta kokoukseen osallistuivat Työväen Arkistosta Petri Tanskanen, Pekka Kalliokoski ja Mikko Kosunen sekä Lenin-museosta Aimo Minkkinen.

IALHI:n seuraava vuosikokous järjestetään vuoden 2013 syyskuussa Budapestissa, Unkarissa.

ITH:n konferenssin teemana Linzissä 13.–15.9. oli työväenliikkeen vaikutus sosiaaliseen ja kulttuuriseen kehitykseen. Tämä oli jo 48. vuosittain Linzissä järjestetty kansainvälinen työväen- ja sosiaalishistorian konferenssi. Työväen Arkisto on konferenssin jäsen. Seminaariin osallistui Marjaliisa Hentilä, joka on järjestelytoimikunnan jäsen.

Näyttelytoiminta

Työväen Arkisto on yhdessä graafikoiden Jarkko Hyppönen, Tuula Kuusela ja Eevaliina Rusanen tehnyt yhteistyötä Kulutusosuuskuntien Keskusliiton juliste- ja valokuvanäyttelyn toteuttamiseksi. Kertomusvuoden kesäkuussa Jani Kaunismäki ja Petri Tanskanen yhdessä graafikoiden kanssa vierailivat Helsingin kaupungin Virka Galleriassa tutustuen sen näyttelyihin ja keskustellen yhteistyömahdollisuudesta KK:n juliste- ja valokuvanäyttelyn suhteen. Keskustelujen lopputuloksena oli, että vuonna 2014 Työväen Arkiston näyttely voidaan laittaa näytteille gallerian tiloihin Helsingin kaupungintalolle.

Työväenmuseumo Werstraan tiloissa avattiin kutsuvierasyleisön läsnäollessa 13.9. museon oman laajan osuustoimintänäyttelyn ”Valokuvia tehtaista, työstä ja tekijöistä” ohella myös pienimuotoinen Työväen Arkiston julistenäyttely ”Näppäjä ja sokea, mainio ja korea” Kulutusosuuskuntien Keskusliiton myymäläjulisteista vuosilta 1949–1957. Näyttely oli supistettu versio suunnitteilla olevasta laajemmasta näyttelystä ja sen toteuttamista oli tukenut osuuskunta Tradekayhtymä. Näyttelyiden tervetuliaispuheen piti museonjohtaja Kalle Kallio ja avajaissanat lausui Tradekan hallintojohtaja Perttu Puro. Arkiston edustajina paikalla olivat Jani Kaunismäki ja Petri Tanskanen sekä arkiston näyttely-yhteistyökumppaneista graafikot Jarkko Hyppönen ja Tuula Kuusela.

Arkisto valmisti myös kokoelmissaan olevista kunnallisvaalijulisteista pienimuotoisen näyttelyn, joka oli esillä mm. Kallio kukkii -tapahtumassa. Lahden sos. dem. kunnallisjärjestö lainasi näyttelyn kesän ajaksi Lahteen, olihan vuosi 2012 kunnallisvaalivuosi.

Arkiston takavuosina toteuttama Väinö Tanner -näyttely on ollut näytteillä kesällä Kaakamon työväentalolla.

Henkilökunta

Koulutus ja virkistystoiminta

Työväen Arkisto ei kertomusvuonna järjestänyt yhteistyökumppaneilleen yhtään varsinaista arkistokurssia, mutta henkilökunta on antanut runsaasti henkilökoh- taista ohjausta ja neuvontaa taustayhteisöjen arkistovastaaville. Mikko Kosunen on toiminut Julkisten ja hyvinvointialojen liiton asiakirjahallinnon ja arkistotoi- men ammattitutkinnon työpaikkaohjaajana.

Vuoden mittaan Työväen Arkiston henkilökunnan jäsenet ovat osallistuneet jo kertomuksessa aiemmin mainittujen tilaisuuksien lisäksi ensiapukurssille, digitointikurssille Suomen Jazz ja Pop Arkistossa, Akseli-konsortion kokouksiin, KDK-seminaareihin, Työväen Historian ja Perinteen Tutkimuksen Seuran kesä- seminaariin Tampereella, Arkistoyhdistyksen syysseminaariin ja Työväenmuu- seo Werstaan jouluseminaariin Tampereella.

Työväen Arkistossa on aina kiinnitetty huomiota työntekijöiden terveyteen, sillä arkistonhoito on pölyn ja usein hankalien tai yksipuolisten työasentojen vuoksi vähemmän terveellistä työtä. Uusissa toimitiloissa työpisteet on pyritty suunnittelemaan ja toteuttamaan mahdollisimman hyvin ergonomisesti toimi- viksi. Kaikissa työpisteissä on uudet asianmukaiset kalusteet. Tämän lisäksi on työntekijöiden fyysisestä hyvinvoinnista pidetty säännöllisesti huolta turvautu- malla hieroja Veijo Kaikulan palveluihin. Arkistolla on työterveydenhuoltosopi- mus Diacorin kanssa. Työterveydenhoitosuunnitelma on päivitetty ja samalla on otettu käyttöön ns. varhaisen välittämisen malli ja oma päihdeohjelma. Varhaisen välittämisen malli kiinnittää nimensä mukaisesti aktiivisesti huomiota työnte- kijöiden hyvinvointiin ja terveydentilaan ja puuttuu varhaisessa vaiheessa niissä esiintyviin muutoksiin. Kaikki tähtää työntekijöiden fyysisen ja psyykkisen hy- vinvoinnin säilymiseen ja työkyvyn ylläpitoon.

Henkisen hyvinvoinnin puolella työntekijät ovat olleet aktiivisia ja niinpä arkiston henkilökunnan puolella toimivat sekä kulttuuri- että olutkerho. Kult- tuurikerho, jota on vetänyt Kirsti Saarikoski, järjesti käyntejä teatteri- ja eloku-

vesityksiin. Olutkerho Karhu, jonka puheenjohtajana on toiminut Jani Kaunismäki, järjesti puolestaan erilaisten teemojen alla pienimuotoisia illanistujaisia. Lisäksi henkilökunnan edustajat osallistuivat Joonas Jämsän vetämälle sulkapallokurssille, vierailivat Tallinnan merimuseossa, Helene-näyttelyssä Ateneumissa ja Tamminiemi-museossa, tutustuivat Työväen Sivistysliittoon ja kävivät Neuvostoliitto-näytelmän ensi-illassa Kansallisteatterissa.

Työväen Arkisto järjesti marraskuun lopulla henkilökunnan neuvottelupäivät, joissa käytiin läpi ja päivitettiin arkiston päivystykseen liittyviä tehtäviä. Päivän päätteeksi pidettiin työntekijöiden pikkujoulut, joka alkoi vierailulla Sotamuseoon ja päättyi illalliseen ravintola Zinkellerissä.

Edustukset

Jo edellä aiemmissa yhteyksissä mainittujen tilaisuuksien lisäksi henkilökunnan jäsenet ovat edustaneet Työväen Arkistoa seuraavissa tapahtumissa kertomusvuoden aikana: Raoul Palmgren -seminaari, Työväen perinnepäivä, SAK:n johtaja Marjaana Valkosen läksiäiset, Jorma Kalelan juhlaseminaari, Pää ja sydän -Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -näyttelyn avajaiset, SAK:n historian julkistaminen, Making and Interpreting National Pasts -seminaari SKS:ssa, R.H. Oittinen 100 vuotta -juhlaseminaari, Kotkien varjot -näyttelyn avajaiset Kansallisarkistossa, Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -seminaari, Työväentutkimus -vuosikirjan julkistaminen, THPTS:n Työväestö maahanmuuttajana -seminaari, Hetki Kalevi Sorsalle -tapahtuma, Helsingin yliopistomuseon Löytöjä - taidetta kampuksilta -näyttelyn avajaiset, Metka Matka -näyttelyn avajaiset Päivälehdessä museossa, Sakari Kiurun haastattelutilaisuus KAVA:ssa, Kotien Puolesta Keskusliiton 50-vuotisjuhla, KSR:n asiamies Heikki Kajannon läksiäiset, STS-killan 20-vuotisjuhla sekä Työväen museoyhdistys ry:n ja Työväenperinne- Arbetartradition ry:n sääntömääräiset kokoukset.

Luottamustehtävät

Marjaliisa Hentilä:

- ▶ Työväen Historian ja Perinteen Tutkimuksen Seuran THPTS hallitus
- ▶ ITH -konferenssin järjestelytoimikunnan jäsen
- ▶ Vuoden parhaan työväentutkimuksen palkintoraati
- ▶ Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -näyttely- ja seminaaritoimikunta
- ▶ Lausunnonantaja Historialliselle Aikakauskirjalle

Mikko Kosunen:

- ▶ Valtionapuarkistojen tunnuslukutyöryhmän jäsen
- ▶ Työväenperinne-Arbetartradition ry:n hallituksen jäsen
- ▶ Työväentutkimus -vuosikirjan toimituskunnan jäsen
- ▶ SDP:n historiatoimikunnan sihteeri

- ▶ Työväen Arkiston työsuojeluvaltuutettu
- ▶ JHL:n Asiakirjahallinnon ja arkistotoimen ammattitutkinnon työpaikkaohjaaja

Risto Reuna:

- ▶ Työväen muistitietotoimikunnan sihteeri
- ▶ Vesalan Höyrypuusepäntehdas Oy:tä koskevan historiankirjoitushankkeen historiatoimikunnan puheenjohtaja

Veikko Rytkönen:

- ▶ Työväen Arkiston työhuonekunnan puheenjohtaja
- ▶ Luottamusmies

Petri Tanskanen:

- ▶ Työväen Arkiston Säätiön asiamies ja sihteeri
- ▶ Kansan Sivistysrahaston valtuuskunnan jäsen
- ▶ Työväen muistitietotoimikunnan varapuheenjohtaja
- ▶ Työväen Sivistysliiton edustajiston jäsen
- ▶ Arkistojen Päivän toimikunnan jäsen
- ▶ Yksityiset keskusarkistot ry:n puheenjohtaja
- ▶ IALHI:n koordinaatiokomitean jäsen
- ▶ Arkistolaitoksen yksityisarkistoasiain neuvottelukunnan jäsen

Säätiön hallitus ja tilintarkastajat

Työväen Arkiston Säätiön hallituksen puheenjohtajana on toiminut Marjaana Valkonen. Muut jäsenet ovat olleet Merja Leskinen, Matti Louekoski, Risto Salonen ja Tero Tuomisto. Säätiön sihteerinä ja asiamiehenä on toiminut Petri Tanskanen ja teknisenä kokoussihteerinä Veikko Rytkönen. Varapuheenjohtajana ja rahavarainhoitajana on toiminut Risto Salonen. Säätiön tilintarkastajia ovat olleet Martti Haapakoski, Marja-Leena Lehtimäki ja Reijo Nuikki.

Työväen Arkiston työntekijät

Arkistonjohtaja

- ▶ Petri Tanskanen, FM

Tutkijat

- ▶ Marjaliisa Hentilä, VTT, dosentti (henkilöarkistot) virkavapaalla 1.1.–31.3.2012
- ▶ Pekka Kalliokoski, FM (SAK ja ammattiyhdistysarkistot, HOPE-projekti)
- ▶ Mikko Kosunen, FM (SDP ja sen alaiset organisaatiot, ammattiyhdistysarkistot)

- ▶ Henrik Lyra, FM (SAK ja ammattiyhdistysarkistot)
- ▶ Risto Reuna, FL (työväen muistitieto ja perinneaineistot)
- ▶ Veikko Rytönen, FM (atk-vastaava)
- ▶ Ulla Tapiovaara-Harpf, FM (osuustoiminta-aineisto, osa-aikainen) virkapaalla 1.5.–31.7.2012

Toimistosihteeri

- ▶ Tellu Laukkanen (päivystys)

Tutkimussihteeri

- ▶ Jani Kaunismäki (valokuvakokoelmat)

Arkistomestari

- ▶ Kirsti Saarikoski

Siviilipalvelusmiehet

- ▶ Ville-Veikko Jylhänmäki (digitointi, metatiedot 13.7.2012 asti)

Projektityöntekijät

- ▶ Joonas Jämsä (digitointi, metatiedot)
- ▶ Hanna Jäntti (osuustoiminta-aineistot)
- ▶ Timo Nordlund (henkilöarkistot)

- ▶ Iris Olavinen (Rautatieläisten Liitto)
- ▶ Pete Pesonen (PAU, RVL, Metalli)
- ▶ Timo Tigerstedt (muistitieto, digitointi)

Kesäapulaiset

- ▶ Jaakko Kosunen
- ▶ Olavi Rytönen
- ▶ Fenia Vainikka

Harjoittelijat

- ▶ Samuli Aalto
- ▶ Laura Ekholm
- ▶ Kirsti Liimatta (muistitieto)
- ▶ Esa Partanen
- ▶ Sini Seppälä-Vanhala
- ▶ Riikka Taavetti (Seta ry.)

TET-harjoittelijat

- ▶ Jonas Aaltonen
- ▶ Tuomas Arasjärvi
- ▶ Sofia Järvinen
- ▶ Alexander Torvalds

Liitteet

1. Määrällisiä tunnuslukuja

Tilat:

Yhteensä 1 791 neliömetriä, lukusalipaikkoja 12

Henkilöstö:

Henkilötyövuodet yhteensä 15,22

Valtionavun piirissä 10,35

Aineistot:

Arkistoaineiston määrä 6 850 hyllymetriä

Erityisaineistot 750 hyllymetriä

- ▶ valokuvat 1 090 000
- ▶ äänitteet 4 200
- ▶ videot, filmit yms. 2 367
- ▶ julisteet, piirustukset yms. 23 000

Kaikki aineistot yhteensä 7 600 hyllymetriä

Kartunta:

450 hm

Järjestäminen, kuvailu:

- ▶ luetteloita, uusia ja lisäyksiä yhteensä
- ▶ äänitteitä digitoitu 106 nauhaa (171 h), 31.12.2012 yht. n. 2 523 tiedostoa (3 029,5 h)

- ▶ videoita ja elokuvia digitoitu 76 nauhaa (41,5 h), 31.11.2012 mennessä yht. 1 419 tiedostoa (915 h)

Muut tietokannat:

Muistitieto 6 772*

Valokuvia 33 626

Julisteita 2 172

Elokuvat, kuvailtu n. 1 500

* Muistitiedon osalta vuoden 2012 luku ei ole vertailukelpoinen aikaisempien vuosien osalta. Tunnuslukuja kerättäessä kävi ilmi, että aineiston konvertoinnin yhteydessä vanhasta järjestelmästä käytössä olevaan järjestelmään oli joistakin tiedostoista syntynyt kaksoiskappaleita, jotka epähuomiossa oli laskettu edellisvuosina mukaan. Virhe on otettu nyt huomioon, mistä syystä vuoden 2012 luku on luonnollisesti pienempi kuin vuoden 2011 luku.

2. Arkiston käyttö

Tutkijakäynnit	1 235
Tiedustelut	1 788
Ryhmäkäynnit	16 (179 henkeä)
Kaukolainat	16 (72 yksikköä)
Luovutukset	125
Muistitiedon luovutukset	57

Käytetty aineisto

Kansiot ja sidokset	1 656
Mikrofilmit	17
Muistitieto	380
Lehdet	149
Nuotit	38
Muita	34
Yhteensä	2 274

Asiakirjojen pdf-lataukset	5 646
----------------------------	-------

3. Luovuttajat

Henkilöluovuttajat:

Friberg Ralf
Haavio-Mannila Elina
Halonen Jorma
Halonen Tarja
Häsä Esko
Jaakkola Risto
Jaakola Keijo
Johansson Leena
Kaarne Airi
Kairamo Hilikka
Kajander Liisa
Kajander Seppo
Kaleva Keijo
Kinnunen Seppo
Knuuttila Pertti
Koivisto Martti
Koskelo Inkeri
Kouri Matti
Krossi Tanja
Kuukkanen Hannu
Kuusi Juha
Lahdensivu Pentti
Lahdentausta Pekka
Laine Jermu
Lampinen Anna-Liisa
Lehtimäki Sirpa
Leskelä Anssi
Lumiala Kirsti
Mansikkala Vesa
Mantere Eino
Morri Pekka
Mäntylä Reijo
Nykänen Eino
Pietilä Jyrki
Pousi Helinä
Rautio Kaisa
Reuna Risto
Ryhänen Marja

Simola Matti
Simonen Birgit
Sinikka Salonen-Saxen
Sundqvist Ulf
Syrjänen Olavi
Söderström Kaarina
Tahvanainen Aarno
Tapola Tuire
Tuominen Mauri
Tuomisto Tero
Vanhala Kalevi
Viitala Kauko

Yhteisöluovuttajat:

E-seniorit Länsi-Suomen jaosto
Elämäntapaliitto
Espoon elektroniikkatyöntekijät ao 263
Eteenpäin Oy
Etelä-Pohjanmaan yksityiset JHL
Haapaveden Tekstiili - ja vaatetustyöväen osasto
Hakunilan Seudun Eläkkeensaajat
Helsingin kaupungin työnohtajat ja toimihenkilöt JHL 301
Helsingin metalli- ja konepajatyöväen ao 77
Helsingin seudun Seta
Helsingin työväen mieskuoro
Homotutkimusverkosto
JHL Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin yhteisjärjestö
JHL osasto 145
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto
Kansan Arkisto
Kansa-yhtiöiden konkurssipesät
Karjalan Retkeilijät
Kesäkotikallioniemi
Korson eläkkeensaajat
Korson sosialidemokraattinen työväenyhdistys
Kotien Puolesta Keskusliitto
Kotkan Sos.dem. Työväenyhdistys
Kuluttajaliitto-Konsumentförbundet
Kuntien terveystarkastajat
Kustannusosakeyhtiö Kansanvalta
Käpylän Sosialidemokraatit

Lahden Sos.Dem. Kunnallisjärjestö
Metallityöväen Liitto
Mikkelin Työväenlehti Oy
Muhoksen sos-dem ty
Pohjois-Savon sosialidemokraatit
Pohjois-Suomen Sanomalehti Oy
Pohjois-Suomen Sanomalehti Oy
Presidentti Halosen kampanjatoimisto
Pukinmäen Sos.Dem. yhdistys
Raideammattilaisten yhteisjärjestö JHL ry
SAK:n Heinolan seudun aluejärjestö
SAK Kuusioalueen paikallisjärjestö
SAK:n Orimattilan seudun ammatillinen paikallisjärjestö
SAK:n Oulun toimipiste
Savonlinnan työväenyhdistys
Seta ry
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue
TEAM Teollisuusalojen ammattiliitto
Turengin sosialidemokraatit naisjaosto
Turun kaupungin toimistoalan henkilöstö JHL ry 476
Työväenperinne
Valtakunnallinen työväentalomuseo
Vuosaaren Sosialidemokraatit

Kuvaliite

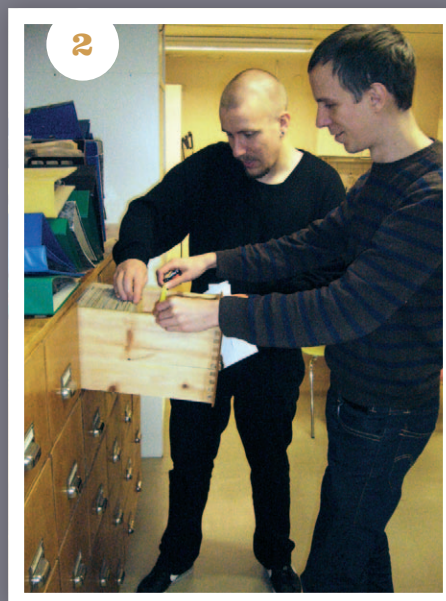
Petri Tanskanen

1

- 1 TSL:n pääsihteeri Kari Anttila kävi vaihtamassa kuulumiset Mikko Kosusen ja Tellu Laukkasen kanssa Työväen Arkiston infotiskillä SDP:n puolukokouksessa.
- 2 Tammikuussa Työväen iskuryhmä vieraili Oulussa Pohjolan Työssä katsastamassa arkistoon luovutettavan aineiston. Jani Kaunismäki ja Pete Pesonen selailevat lehden valokuvakokoelmaa.
- 3 Pohjolan Työn päätoimittaja Anna-Riitta Kainulainen ja Pohjois-Suomen Sanoma-lehti Oy:n toimitusjohtaja Helena Mustonen esittelevät Petri Tanskaselle toimituksen aineistoja.

Petri Tanskanen

2

Petri Tanskanen

3

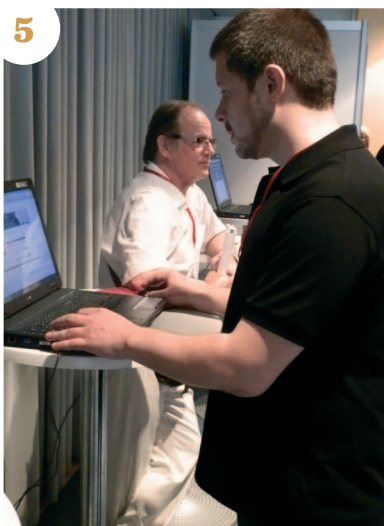
Petri Tanskanen

4

Petri Tanskanen

5

Pete Pesonen

6

Pete Pesonen

6

- 4 Tellu Laukkanen, Marjaliisa Hentilä ja Pete Pesonen Valmiina vastaamaan kysymyksiin Työväen Arkiston infotiskillä SDP:N puoluekokouksessa.
- 5 Timo Tigerstedt työskenteli vapaaehtoisena SDP:n puoluekokouksessa.
- 6 Uusi puoluesihteeriksi Reijo Paananen ja puheenjohtajana jatkanut Jutta Urpilainen ehdivät käydä vaihtamassa kuulumiset Työväen Arkiston kanssa.
- 7 Työväen Arkiston iskuryhmä kävi syyskuussa Kotkassa kartoittamassa sekä Viikko Eteenpäin -lehden että Kotkan Sos.dem. Ty:n tulevien arkistoluovutusten tilanteen. Järjestösihteeri Riku Pirinen esittelee luovutettavaa aineistoa Pete Pesoselle ja Jani Kaunismäelle.
- 8 Työväen museo Werstaan ja Työväen Arkiston osuustoimintänäyttelyiden avajaiset syyskuussa Tampereella. Työväen Arkiston osuustoimintajulisteet olivat esillä museon Galleria Bertelissä. Kuvassa oikealla museonjohtaja Kalle Kallio ja Osuuskunta Tradeka-yhtymän hallintojohtaja Perttu Puro.

Petri Tanskanen

7

Petri Tanskanen

8

Petri Tanskanen

Mikko Kosunen

Petri Tanskanen

Petri Tanskanen

9 Mikko Kosunen ja Pekka Kalliokoski kaupungin vastaanotolla Lissabonin kaupungitalolla IALHI:n vuosikokouksen yhteydessä.

10 Petri Tanskanen keskustelee Unkarin ja Italian kokousedustajien kanssa Lissabonin kaupungitalolla järjestetyssä iltatilaisuudessa.

11 IALHI:n 43. vuosikokous Lissabonissa. Kokousyleisö kuuntelee HOPE-projektin esittelyä. Vasemmalla takana Pekka Kalliokoski, hänen edessään Mikko Kosunen.

12 IALHI:n 43. vuosikokous Lissabonissa HOPE-projektin esittely, kuvassa vas. Marco Rendina Italiasta, Alfredo Caldeira kokouksen isäntämaasta, Marien van der Heijden Hollannista, Sebastian Scharte Saksasta ja Gabrielle Ivacz Unkarista.

13 IALHI:n 43. vuosikokous. Lounastauon yhteydessä kokouksen osanottajilla oli mahdollisuus vaihtaa kuulumisia ja keskustella keskenään. Kuvassa etualalla Lars Ilshammar Ruotsista ja Andrew Lee Yhdysvalloista.

14 Lars Gogman (oik.) järjesti yksityisen kierroksen Työväen Arkiston edustajille Ruotsin työväenliikkeen arkiston ja kirjaston toimistotiloihin.

15 Ruotsin työväenliikkeen arkisto ja kirjasto juhlivat marraskuussa 110-vuotista taivaltaan ja uusia tilojaan. Työväen Arkistosta paikalla olivat Mikko Kosunen ja Petri Tanskanen, jotka kuvassa ovat arkistonjohtaja Lars Ilshammarin (vas.) kanssa Ruotsin Panimotyöläisten Liiton lipun edessä.

Petri Tanskanen

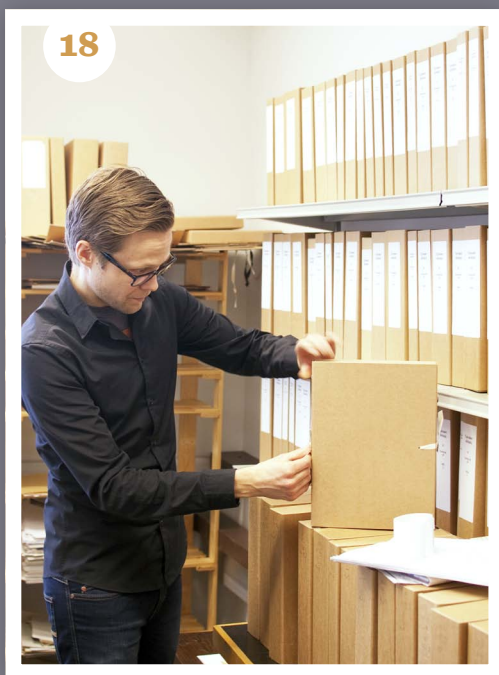
Petri Tanskanen

Petri Tanskanen

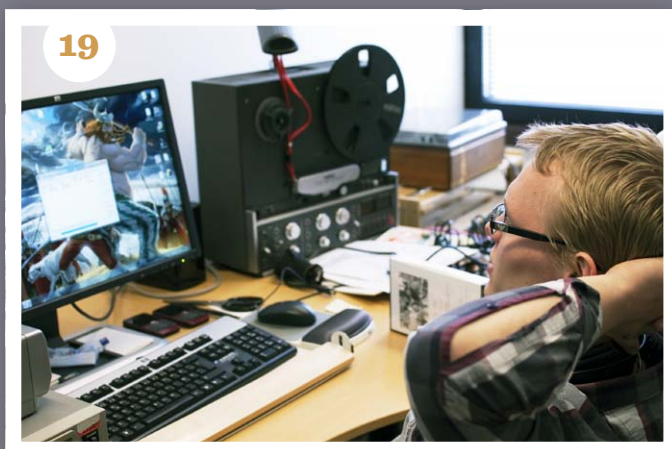

16

18

Jani Kaunismäki

19

Jani Kaunismäki

17

Jani Kaunismäki

16 Päätoimittaja Markku Lahikainen tutkii Petri Tanskasen lahjoittamaa Työväen Arkiston kalenteria Viikko-Vapauden toimistossa Mikkelissä. Kuva: Pete Pesonen.

17 Pete Pesonen katselee Vapauden näytteenumeron näköispainosta Viikko-vapauden toimistossa.

18 Timo Nordlund järjesti Ulf Sundqvistin arkiston.

19 Ville-Veikko Jylhänmäki digitoi.

20 Hanna Jäntti (selin), Iris Olavinen ja Marjaliisa Hentilä Viron merenkulkumuseossa.

21 Mikko Kosunen, Pekka Kalliokoski, Veikko Rytönen ja Timo Tigerstedt Viron merenkulkumuseossa.

22

23

Jani Kaunistmäki

22 Olutkerho Karhu tutustumassa Suvilahden maalauksiin. Vasemmalta: Petri Marjeta, Timo Tigerstedt, Ulla Tapiovaara-Harpp ja Rasmus, Ville-Veikko Jylhämäki, Iris Olavinen, Pete Pesonen, Timo Nordlund ja Joonas Jämsä.

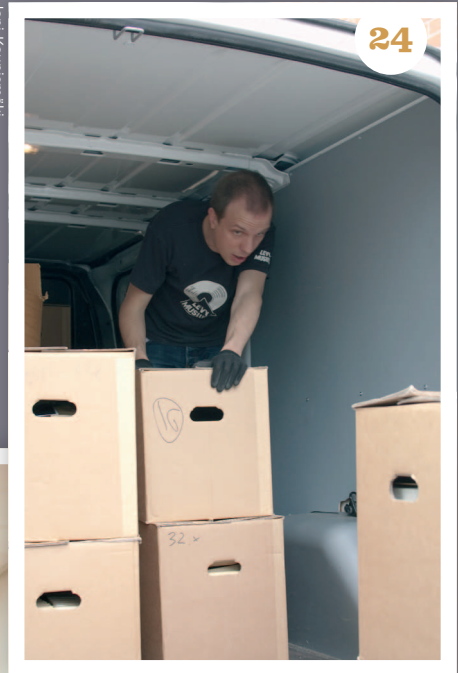
23 Pete Pesonen ja Mannerheim.

24 Pete Pesonen lastaa Pohjolan Työn arkistoa autoon Oulussa.

25 Yhdistetty Arkistojen päivän ja Kallio kipinöi -kultturiviikkojen tilaisuus 16.11.2012. Kuvassa Mikko Kosunen keskustelee Työväen Akatemian kirjastonhoitajan Kari Rummukaisen kanssa Esa Lahtisen vaihtaessa kuulumisia Petri Tanskasen kanssa.

26 Henrik Lyra tarroittaa SAK:n arkistoa.

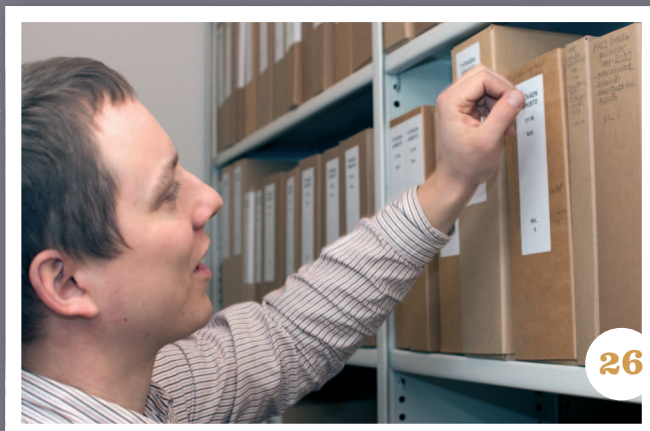
Jani Kaunismäki

Jani Kaunismäki

Jani Kaunismäki

27

28

Henrik Lyra

29

27 Seppo-Heikki Salonen piti esitelmän Erkki Raatikaisesta Arkistojen päivän tilaisuudessa.

28 Entinen ministeri ja tullihallituksen pääjohtaja Jermu ja rouva Terttu Laine vierailulla lapsenlapsensa kanssa Työväen Arkistossa 2012. Laineet luovuttivat arkistonsa 2011–2012 Työväen Arkistoon. Marjaliisa Hentilä ja projektityöntekijä Timo Nordlund esittelivät Laineille järjestetyn arkiston.

29 Oskari Päiväsalo -seuran perustamiskokous Hollolassa 10.5.2012. Kuvassa vasemmalta: Sihteeri Risto Reuna, Ylen tuottaja Tapani Ripatti, pöydän päässä historioitsija Jouni Eerola, kunnanvaltuutettu Seppo Rantanen, Timo Hurme.

30 Rautatievirkamiesliiton puheenjohtaja Tarja Turtiainen ja talousvastaava Anne Lappeteläinen luovuttivat Työväen Arkistoon liiton hallussa olleita pilapiirroksia.

31 Opetusministeri Jukka Gustafsson kävi tutustumassa Työväen Arkistoon. Arkiston henkilökunnasta mukana olivat Tellu Laukkanen ja Mikko Kosunen (selin) sekä Risto Reuna ja Petri Tanskanen.

30

31

